

but que del nom dels moros de la tribu de Zānāta (que degueren poblar-hi) ve el nom de les viles valencianes *Atzeneta* o *Atzaneta* (del Maestrat, d'Albaida), i potser també *Sanet* i *Benissanet*.

DERIV.: *Geneta* o *gineta* s'aplicà també a l'arnès o part de l'arnès d'aqueixa cavalleria lleugera: «tota ferramenta de ferro o acer --- com és --- tisores de baxar ne altres gavinetes, agulles de cosir ne arnesos blancs o de la *gineta*, e ferros de lances <e> d'armes, e tates per guarnir aquelles», doc. Drassanes a. 1481 (Moliné, *Consolat*, p. 233); «lances curtes o *ginetes*: hastas subtiles vel exiles», OPou (*TbPu.*, 171); des d'on degué passar a l'it. *giannetta* «lancia corta, dardo» que ja apareix, fi S. xv, en el *Morgante* de Pulci, en Guicciardini i en uns quants autors més dels Ss. xvi-xvii (Zaccaria, *L'Elem. Iber. It.*).

D'altra banda es va aplicar, així mateix, adverbialment a la manera d'anar armat el cavall: «En Guillem Scrivà aquell dia anava cavalcant sobra una eugua a la *geneta*: —Yo —dic ell—, qui só a cavall, iré tro en ells e iré-ls scusir qui són ne quants poden ésser—. Ab tant punyí la eugua que cavalcava ---», Desclot (*NCL*, v, 81.11); «fo acordat que tramettés 25 hòmens a cavall, de la *geneta* ---» que cita el *DBal.* crec de la *Cròn.* del Cerimoniós (46). Això mateix, però, altres vegades es deia a la *genetia*, procedint del gentilici àrab derivat *zānāliya*: «passà lo senyor infant en Calàbria, entró ab mil cavalls armats e cent alforrats a la *genetia*», Muntaner (*Cròn.*, § 116, Casac. III, 61.3); «cent hòmens a cavayl a la *genetia*», a. 1323, instruccions de Jaume II al seu ambaixador Romeu de Corbera prop del rei de Marrocs (GRemiro, *Homen. MzPi.*, 1925, I, 830).

Potser per creuament amb el cultisme *sagitari* es digué *ginetari* per 'genet explorador': «en batalla de rey són set diferències de gents --- *primo*, algarès, que són *ginetaris*, per descobrir los aguayts dels enemics: e aquells són laugers, quasi volants, guardants de ça e de lla: aquests són persones contemplatives, que ab lo *ginet* <'cavall lleuger'> van quasi volant e corrent per muntanyes, descobrint los aguayts ---», StVicentF (*Quar.*, 130.37); «record-vos fer provehir als capitans, conestables, soldats e *genetaris* qui se'n van sens licència mia ---», doc. reial de 1365 (*CoDoACA* xxii, 92).

GENETA, 'espècie de fagina pròpia d'Àfrica i d'Espanya', emparentat amb l'ar. africà *ǧarnājt*, però com que aquest no pot ser d'origen semític, per raons, entre altres, estructurals, i la correspondència fonètica amb el nostre mot és imperfecta, l'etimologia no està ben aclarida; tanmateix no és inversemblant que sigui de procedència africana i alterat en romànic per influència de GENET. □ 1.ª doc.: 1284.

«Peliçeria --- de salvazina, axí com són *janetes*, fahines, volps, gatz martrins ---» (en la *Reva* de Perpinyà 1284, *RLR* iv, 371); a l'*InvLC* el mateix, i «pelles de *janetz*, martz ---» en un doc. de 1391; «dones --- / per llurs usances, / axí diverses, / e tan perverses / obres e manyes, / són alimanyes: / serp tortuosa / són, e rabosa, / mona, *gineta*, / talp, oroneta / ---»,

JRoig (*Spill*, 7701, amb comentari de Chabàs).

Segueix viu, i no sols en les regions meridionals, sinó àdhuc en el Princ., on certament és molt menys corrent que la fagina; Serradell parla de la *Viverra genetta* L., a propòsit d'exploracions espeleològiques, qualificant d'abusiu l'anomenar-la *gat mesquer* (*Sota Terra, Club Muntany.*, Terrassa, I, 128); a Can Barris de Biure d'Emp., un ric hereu féu forjar com a picaportes una geneta de ferro amb la llengua que es mou, com a record de proeses venatòries (nota de PCoromines, 1926); jo mateix en vaig veure una, a manera de fagina d'aire molt ferotge, a les Guilleries, que havia mort i conservava dissecada l'hostaler de Joanet, 1968. I també hi ha *ginètes* a les serres valencianes, petit mamífer salvatgí que corre per allà dalt, em digueren a Barx (1962).

Però sens dubte és a les Illes, sobretot a Mall., que l'animal deu abundar més (mamífer carnisser, Lluçmajor, *BDLC* XIII, 26); jo mateix hi he sentit a parlar-ne força, i hi he registrat diverses cavitats anomenades *sə kəvə də səǧ ǧənātəs*: a Ariany, a St. Llorenç des Cardassar (1964), tan famosa aquesta que ha donat nom a la possessió de *Sa Cova* en els terrenys de la qual es troba situada. Bona comprovació l'ús en fraseologia literària o popular («scr viu com una *genetta*»); Bartomeu Ferrà (*Comèdies, IdOr* I, 32): «a durme es floc i sa veta / trob que se torba ma mare; / i si l'atrapa mon pare? / Ca! Si és com una *geneta*!»; Llorenç Vilallonga (passatge de *Bearn*, que citaré a *GRUM*); i la repetida frase feta per tranquil·litzar algú: «P. Ses *genetes* ja són fuites. / J. Tots sols a la fi quedam», PdAPenyà (*IdOr* I, 32). «De tant en tant una bassa d'aigo llimosa, on s'afiquen, espantats des trepig, calàpots i serpentons: un bot d'una *geneta*, un gisco d'un mostel ---», Coloma Rosselló (*Valldemossines*, p. 75). Així mateix a Eivissa (JnCastelló, *Rond.*, 18, i altra cita en *AlcM*).

En el *DCEC* II, 1056-7, vaig tractar tan detingudament del mot i el seu problema etimològic, que cal remetre-hi i quasi basta. En romànic potser solament és autòcton en les llengües hispàniques, per més que l'abundant documentació francesa referent a pells de *genette* (Ss. XIII-XVII) podria autoritzar a creure en un terme comercial rebut directament i no per intermediari hispànic; en portugués hi ha un cas de *pelle de janeta* ja el 1137 i se'n té documentació detallada en fonts posteriors; el cast. *jineta* no consta fins c. 1600 (amb una dada de 1573 referent a Mauritània), si bé sembla que també es refereixi a l'animal en les *Guerras de Granada* de Pérez de Hita (ed. Blanchard II, 171).

Com a ètmon sol admetre's un àr. *ǧarnājt* (Dozy, *Gloss.*, 276, seguit per Devic, M-L., Gamillscheg etc.), però aquest no consta en els diccionaris àrabs i solament tenim notícia que s'usa a Algèria per Cherbonneau (*Journ. Asiat.* 1849, 541) i Beaussier. El mot no té aspecte àrab, ni es pot encabir en cap arrel semítica.¹ I d'altra banda la correspondència fonètica és molt imperfecta. Però no hi ha alternatives romàniques gaire sostenibles. Ja vaig rebutjar llavors la idea que pugui sortir d'un derivat gascó o castellà d'un